

Od Aljaske do Meksika

ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA SJEVERNE AMERIKE KAO UGAONI KAMEN

Piše: Elvir RESIĆ

Bošnjacima je bila potrebna institucija koja će ih okupljati, pomagati im, njegovati njihovu duhovnost i povezivati ih s maticom Bosnom. I našli su je u Islamskoj zajednici. Ona je kao organizacija s čvrstim temeljem i jasnom svrhom postojanja i djelovanja našem čovjeku u tuđini pružila ono što on sam nije mogao.

Prvi su Bošnjaci na sjevernoamerički kontinent stigli još početkom prošloga stoljeća, za austrijskoga vakt, bježeći od siromaštva u gradovima ili težačkoga rada po selima. Atlantik su prelazili obično mladići, planirajući da u dalekoj obećanoj zemlji zarade nešto novca koji bi im bio dovoljan da se vrate u Bosnu i ondje ožene. Budući da *čovjek snuje a Bog određuje*, njihovi su planovi uglavnom ostali neostvareni pa su se naši pioniri u preookeanskoj pećalbi najčešće ženili tuđinkama, a mnogi od njih Bosne više nikada nisu vidjeli. Ipak, uspjeli su davne 1906. godine u Chicagu osnovati *Džemijetul Hajrije*, najstariju muslimansku organizaciju u Americi i jednu od najstarijih bošnjačkih organizacija uopće. Primarni cilj udruživanja bilo je međusobno pomaganje, briga o siromašnima i bolesnima, te organiziranje dženaza za preminule članove i druge humanitarne aktivnosti.

NEMA MJESTA BEZ BOŠNJAKA

Danas, skoro stotinu i dvadeset godina poslije, u Americi i Kanadi živi, prema nezvaničnim podacima, više od 200 hiljada Bošnjaka (moguće i mnogo više), porijeklom iz svih krajeva Bosne i Hercegovine i Sandžaka. Smješteni od Aljaske do Floride, od Pacifika do Atlantika, Bošnjaci pripadaju naprednom i dinamičnom dijelu američkog društva. Najviše ih je u Saint Louisu (Missouri), Chicagu (Illinois), Atlanti (Georgia), Jacksonvillu (Florida), te u državama New York, Kentucky, Iowa, Michigan, Connecticut, Colorado, Arizona,

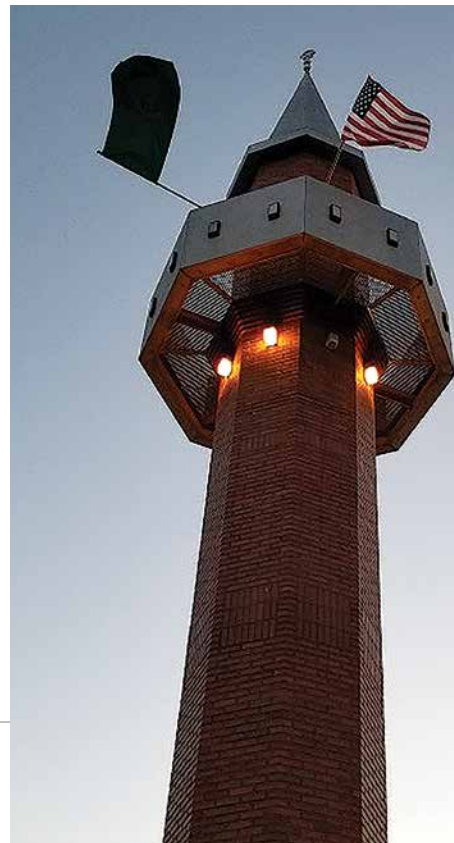
California, Washington, Oregon, a ima ih i u Idahu, Utahu, Ohiju, Kansasu, Texasu. Može se slobodno reći da u Americi više i nema mjesta bez Bošnjaka. Dolazili su kad je Bosnom vladao kralj iz Beograda, tokom i nakon Drugog svjetskog rata, ali ih je u Ameriku najviše dospjelo u vrijeme oružane agresije na Bosnu i Hercegovinu i u godinama nakon nje.

Mnogi su svoje domove u Bosni napustili kao žrtve progona i etničkog čišćenja, a značajan je i broj onih koji su u daleki svijet došli u potrazi za boljim životnim standardom. Za njih je to bio teško pređeni put i velika promjena. Dolazili su bez novca, nisu govorili niti razumjeli engleski jezik, a i sistem života i rada zasnovan na čistom kapitalizmu bio je bitno drugačiji od onoga prijeratnog socijalističkog ambijenta u kojem su odrastali ili poslijeratnog tranzicijskog kroz čije su nedaće tek počeli prolaziti. Mahom su to bile porodice s malom djecom, koju je valjalo školovati, osigurati im krov nad glavom i stabilne prihode. U tome su uglavnom uspjeli.

Gledamo li širu sliku, možemo reći da su se naši ljudi dobro snašli u novoj sredini, koja je za njih bila potpuno strana, nepoznata. Na tom je putu, međutim, pogotovo u prvim godinama, pa i prvim decenijama u iseljeništvu, bilo malo vremena za brigu o vlastitom kulturnom, nacionalnom i jezičkom identitetu. U svakodnevnoj grčevitoj borbi za pukim preživljavanjem teško je bilo misliti o nečemu drugom, razvijanje i njegovanje kolektivne nacionalne svijesti bilo je u drugom planu.

VIŠE OD ŠEZDESET DŽEMATA

Našem je narodu bila potrebna institucija koja će ih okupljati, pomagati im, njegovati njihovu duhovnost i povezivati ih s maticom Bosnom. I našli su je u Islamskoj zajednici. Ona je kao organizacija s čvrstim temeljem i jasnom svrhom postojanja i djelovanja našem čovjeku u tuđini pružila ono što on sam nije mogao. Bošnjaci kojima je stalo do toga da njeguju vlastite vjerske i kulturološke vrijednosti okupljaju se u džematima, kojih je danas u

Džamija u Northbrook, najstariji bošnjački vjerski i kulturni centar u Sjevernoj Americi

Sjevernoj Americi više od šezdeset i skoro svaki je vlastitim sredstvima uspio sagraditi mesdžid ili džamiju. Sve su džamije, osim jedne koja je sagrađena osamdesetih godina u širem području Chicaga, započete i završene u posljednjih dvadesetak godina. A grade se i danas.

U džematima se, osim obavljanja redovnih vjerskih aktivnosti i mektepske poduke, obilježavaju nacionalni praznici i drugi značajni datumi iz historije Bosne i Bošnjaka, a organizira se i učenje bosanskoga jezika za djecu i omladinu. Džemati vode humanitarne akcije, prikupljaju pomoć za različite projekte u zajednici i domovini, ne samo za one vjerskog karaktera. Džamija je mjesto u kojem Bošnjaci čuvaju višestruke veze sa svojim korijenima i domovinom.

Prije dvije decenije u Sjevernoj Americi ustanovljena je krovna vjerska organizacija, u čijem sastavu djeluju gotovo svi bošnjački džemati kao njene osnovne jedinice. Organizacija danas nosi naziv IZBSA, od Islamska zajednica Bošnjaka Sjeverne Amerike, ili ICNAB, od *Islamic Community of North American Bosniaks*, a u punom je kapacitetu ona dio Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Istina, širom Amerike, uglavnom na lokalnom nivou, postoje različita udruženja, klubovi, organizacije, forumi koji okupljaju građane iz Bosne i Hercegovine aktivno djelujući u pojedinim segmentima društvenoga života, od folklornih sekcija do stipendiranja učenika i studenata te prikupljanja pomoći za povratnike. Neke su organizacije, poput Bosansko-američke

akademije nauka i umjetnosti, uspjele razgranati mrežu po cijelom kontinentu i uspostaviti snažne veze s institucijama u Bosni i Hercegovini. U posljednje vrijeme sve je utjecajnije ujedinjeni, podmlađeni i reformirani Kongres Bošnjaka Sjeverne Amerike, koji svakim danom okuplja nove mlade i visoko obrazovane Bošnjake spremne da kroz javno djelovanje doprinesu zajednici i domovini Bosni. Ipak, nećemo pretjerati ako kažemo da je Islamska zajednica institucija bez koje ne bi bilo moguće govoriti o bošnjačkoj zajednici u Sjevernoj Americi. Ona ima svoj kontinuitet rada, izgrađenu strukturu i infrastrukturu, a sve joj je zapaženija uloga i u američkom društvu, u najširem smislu. U maju ove godine obilježila je dvadeset godina svoga postojanja. Organizirana u četiri međžlisa, okuplja desetine hiljada članova. Na čelu Islamske zajednice Bošnjaka Sjeverne Amerike danas je, s muraselom reisul-uleme njen muftija, dr. Sabahudin-efendija Čeman, a njen prvi glavni imam bio je dr. Senad-efendija Agić.

POTREBNA JE I POMOĆ DOMOVINE

Svjesni da na američkom tlu još nije stasala organizacija koja ima značajnije organizacijske kapacitete i resurse u ICNAB-u su odlučili na sebe preuzeti pripremu i organizaciju masovnih i krupnih događaja. Stoga je 2015. godine Islamska zajednica Bošnjaka Sjeverne Amerike donijela odluku na sebe preuzeti organiziranje tradicionalnih Susreta Bošnjaka, najveće bošnjačke manifestacije na ovom kontinentu, koja svake godine okuplja na stotine učesnika iz

cijele Amerike, a u njoj redovno učestvuju gosti iz Bosne i Hercegovine. Osim vjerskih lidera iz Islamske zajednice u BiH, od 1996. godine ova je manifestacija ugostila najveća imena bosanskohercegovačke politike, nauke i kulture i javnog života uopće, poput Alije Izetbegovića, Bakira Izetbegovića, Harisa Silajdžića, Adila Zulfikarpašića, Enesa Karića, Saćira Filandre, Hilme Neimarlije i drugih.

Na ovogodišnjim Susretima Bošnjaka, dvadeset i šestim po redu, održanim u Atlanti, predstavljen je projekt izrade Monografije IZBSA, a koja će obuhvatiti sve značajne segmente organizacije i rada ove institucije u protekle dvije decenije. Planirano je da Monografija bude odštampana i javnosti predstavljena do ramazana naredne godine. Sadržaj ove knjige na najbolji će način pokazati šta IZBSA znači za Bošnjake Sjeverne Amerike, ali i koliko ona i njeni članovi učestvuju u različitim aktivnostima u domovini.

Ovakva je institucija za Bošnjake u dalekoj Americi nezamjenjiva, dragocjena i kako vrijeme bude odmicalo bit će sve potrebnija, ali će i izazovi pred njom biti sve veći. Zato je neophodno da se ona razvija, jača i da ima podršku zajednice, ali i domovine. Da bi se sačuvala i osnaživala veza domovine s njenim iseljeništvom, posebno u udaljenim krajevima svijeta, poput Sjeverne Amerike i Australije, neophodna je kvalitetna i kontinuirana razmjena informacija, školskih programa i udžbenika i više dobro osmišljenih zajedničkih projekata, od kojih će svi imati višestruku korist. ■